

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 фортинти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 9.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожкић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

О преустројењу вар. општинског закона у Граници.

Од М. Ивића.

(Наставак.)

Одличја за грађанску врлину не састоји се у празној титули, а општине имају довољног средства, да истинску заслугу на пристојнији начин награђују. Ако пак то тако звано одличје већ постојати мора, то бар да се избрише из закона оно смешно првенство, о ком говори § 10. у трећој точки. Боље би било, да онај који тако одличје добити жели, најмање кроз пет година у дотичној вароши станује и општински прирез точно плаћа.

Осмом параграфу ваљало би додати, да и онај губи грађанство, који је ма и само привремено испуњење повчане своје обвезаности обуставио и своје веровнике потпуно не намири. То исто ваљало би и § 18. додати. Јер ни који честит човек неће казати, да је такво лице морално достојно за таква права и одличја, коме је сретно за руком пошло, да своје веровнике општети, а под конкурсе није пао.

Овде је прилика и то приметити, да би ваљало и уз § 9. додати, да само варошко заступништво, и то без сваког другог утицаја, може решавати, да ли се има једном грађанину подељено му грађанско одличје због не пристојног понашања одузети; јер по нашем мњењу само је варошко заступништво у стању да расуди како се поједини грађани понашају и јесу ли одличја достојни.

Са § 11. почињу оне битне промене, које из наших у првом чланку наведених основица проистичу, и с обзиром на то мислимо, да би место §§ 11. и 12. овај пропис ставили:

А. Делокруг општине јест:

1. Наравни или независни.

2. Пренешени.

Наравни или независни делокруг обухвата све оно, што се на интересе општине односи и у њеним границама потпуно произвести може. Овај делокруг општине ограничен је само законом с обзиром на свеопште добро.

Пренешени делокруг обухвата извршивање становитих послова, које држава путем закона општинама повери.

Б) У наравном делокругу општинско заступништво јест закључујући, а градоначелник са маџистратом извршујући орган.

Послови пренешеног делокруга извршује се од градоначелника и маџистрата.

В) Општинско заступништво састоји се из опредељеног броја изабраних заступника и из градоначелника, а маџистрат од градоначелника, од једног варошког претставника и из потребитих чиновника.

Из обзира на државне предмете неможемо се код избора чиновника строго принципа самосталности општине држати, већ морамо наш уплив на предлог оних лица ограничити, које желимо да се на упражњена чиновничка места поставе. Али зактевати можемо, да предлог општине не буде неуважен, већ да једно од за то предложених лица потврђено бити мора, ако томе сасвим важни узроци на путу нису, који се узроци општини на знање дати морају, кад се предлози ради новог избора награг поврате.

§. 13. опредељује број општинских заступника. Као што смо већ у уводу навели, налазимо да је законом спредељени број општинара одвише велики, кад се наше околности у обзир узму, премда се поштовано уредништво „Гласника“ са тим нашим мњењем не слаже. Ако и поштујемо мњење других, то ипак неможемо пристати на у примедби

изражено мњење уредништва, и то из истих разлога, које је уредништво ради поткрепљења свога мњења навело.

Из узрока тога, што је наша грађанска дужност да она права бранимо, која нама постојећи закони дају, па која се и у том састоје, да грађани при расправама полицајним, примирителског суда као и при испитима и суђењу кривично оптужених судују; да нам више грађана остану, који су за вршење тих дужности способни, и изабрани бити могу. Од општинара не можемо зактевати, да они општинске седнице редовно посећавају и уз то још и речене важне послове врше. Они своју грађанску дужност потпуно испуњавају, ако се сваком позиву на општинско већање одзову, а други грађани, као што то у варошима других земаља бива, нека су судеоници у наведеним пословима. Ових су нам у много већем броју нужни, а признати ће сваки, да често, особито пак кад су рђаве године, многи грађани нису у стању на време својој дужности одговорати. С тога као још и из других важних узрока, мало је у нас оних који можемо изабрати. Ми смо тог мњења, да је на нашу потребу шестнаест општинара и четири им замењеника са свим довољно, па од ових, почем они ни каквог другог јавног посла немају, можемо с пуним правом зактевати, да ревносно на општинско већање долазе. На овај начин, општински интереси много боље били би заступани, него што то бива сада. При свем томе, што је број општинара и замењеника двапут толики, послови нам свуда запињу, јер су и ту „многи звани, а мало изабрани.“

(Наставиће се.)

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. До који дан држаће се скупштина варошких заступника, у којој ће главни предмет већања да буде општински буџет, који приличан дефицит показује, и за који се ваља побринути. По свој прилици изнеће се онда и рачуни преко прихода и расхода општинеке касе у прошлој години. Испитивајући рачунски одбор, који ће се изабирати извидиће уједно и ону денунцијацију, што ју је незнани писац г. Ђенералу поднео. Као што чујемо, биће предмети те седнице још и пословни ред и елаборат одборов у Ивић-Пајићевој размирици, јер је и један и други одбор поверени им посао већ свршио.

О црквено-општинском раду ове недеље немамо шта пријатнога јавити, и не мили нам се говорити о факту, за који знамо, да ће родољубиво чувство читалаца да вређа. Али нам је у дужности, све оно да побележимо и да им износимо на видик, што се год збива у општинском животу, ма то било добар или зао глас. У такав немили положај постављени смо тиме што морамо да јавимо за јучерашњу седницу црквене општине, коју правом гунгулом назвати морамо због нереда и страстних појава, којих је позориште јуче после подне школска дворана била, и које изазваше опет они исти људи, који се свагда показује као непријатељи реда и поретка.

Нека читаоци не очекују опширан извештај о тој седници, у којој се није ништа ни закључило. Ми ћемо им у кратко само да саопштим повод том састанку, који је уједно и узрок томе, што је избор скупштинари за црквену скупштину одложен, који је био наређен да буде 28., 29. и 30. о. м. Следећи допис говори о том предмету, који нам је достављен синоћ.

„Данас је требао бити избор српско-православне нове црквене скупштине. У осам сахата звонило је велико звоно, позивајући народ на бирање. Како чланова старе црквене општине, тако исто и бирача врло се мало искупило, а узрок томе биће по свој прилици тај, што је г. полицајадјункт Манџула био тако добар и горњоварошанима и осталима рекао, да данас неће бити избор. Ми незнамо одкуд једном полицајном чиновнику та власт, да он може по својој ђуди шта хоће радити? Које њега опуномоћио, да он људима

говори, да данас неће бити избор? Ми би ради знати, шта му је повода дало, да одвраћа људе, и држимо да с пуним правом можемо од маџистрата захтевати да због тога полицајадјункта Манџула на одговор позове, јер знамо да по царском респкрипту нема полацајна нити икоја друга власт никаквог утицаја при избору, као што је и г. Генерал рекао, да се он неће у скупштинске ствари мешати. А г. Манџула молили би да он добро само своје дужности испуњује, а да се неплеће у оно што му неспада у његов посао, и треба да и то зна, да ће други пут, ако опет узмете тако што радити, црквена скупштина знати где ће лека против тога потражити.

Кад се видело, да нема две трећине скупштинара, г. председник Прота рекне: будући да нас нема колико треба за закључити што, то данас нећемо приступити избору, јер од славног маџистрата дошао је неки налог, о ком мора прво црквена скупштина решити, па ћемо тек после прећи к избору, и закаже, да се после подне у два сахата искупи дољо и горњоварошка црквена општина и Срби чланови општинског већа.

У два сахата после подне почеше се скупљати општинари. Чим смо видели, да с г. Пајићем и г. К. А. Петровићем дођоше нека лица, која никад досад недолазише у црквене скупштине, одмах смо помислили, да ће г. Пајић и К. А. Петровић своју демагогију на видик изнети, и нисмо се ни преварили. Јер пре него што се почела скупштина, г. Пајић хтеде перед направити, но г. др. Радојчић тако га ваљано речима утуче, да није ни писнути могао.

Кад се искупише скупштинари г. Прота отвори скупштину рекавши, да је од високославне генерал-команде дошао налог, да и официри пензионирати и чиновници у служби могу бити како бирачи, тако исто и за скупштинаре изабрати. Генерал-команда позива се на I. а) § 1. и на II. § 6.

Г. др. Радојчић у подужем говору рекне, да је скупштина законито радила, а њен рад ако се није коме допадао, тај је требао да се на конзисторију а не на другу власт обраћа, и рече, да му је жао, а и сваком правом Србину мора бити жао, што у нашој општини има људи, који силом хоће ону власт да увуку у наше црквене ствари, која на то нема права. Та ми смо, рече, једва дочекали, да се отргнемо од политичних власти, па и сам наш

пресветли цар даде нам право, да политичне власти немају утицаја у наше црквене ствари, а ми сад сами хоћемо силом, да их увучемо. Говор овај пратила је скупштина с највећом пажњом.

После њега устане г. Пајић, и рече, да је он, г. мајор Пера Јовановић и г. Милин телеграфиста телеграфисао генерал-команди и да он није то за себе, рече, радио, а тако исто и господа официри и чиновници неотимају се да буду бирачи и изабрани за скупштинаре, већ да су то радили ради наше сиротиње, коју је општина искључила од избора. Говорећи ово, тако је викао, да је несносно било слушати.

На ово устаде честита старина г. К. Петровић кројач и рече: ви г. Пајићу у вашем говору рекосте, да сте се за сиротињу обратили на генерал-команду; питам вас, имали спомена у телеграму генерал-командином о сиротињи? Нема, тамо стоји само о официрима и чиновницима; видите дакле, да вам није лежала сиротиња на срцу, већ сте се само за себе бринули. Даље му рече: ви господине имате деце, и за љубав њихову немојте правити овде немир. На послетку рече ваљани тај грађанин: проклет био који прави раздор, утрло му се племе и колено!

Г. Пајић на то рече: ја сам јавио за себе, а други нека траже за себе. За сиротињу, рече, могу и сутра искати.

После је говорио г. Андрејевић, да се сви без разлике пусте да бирају а тако исто и г. парох Савић. Г. др. Радојчић и по други пут је устао и бранио закључак општински. У тим почеше и слушаоци, које је Пајић довео, викати и мало по мало што не дође и до гушања. Г. Пајић устаде и стане грдити скупштину, да ће он с народом показати скупштини, шта је у стању учинити. Г. Коста Петровић рече: господе, сад ћемо видети који пођу за њим то су издајнице. За њим изиђе К. А. Петровић и још неколико слушаоца. После тога и скупштинари се разиђоше, проклињући г. Пајића и К. А. Петровића што направеше раздор.

Ово је ток те шкандалозне седнице. Нека је и дописнику дозвољено овом приликом коју рећи. Наши свестни грађани, који су пратили ток досадање радње цр. општине, морају признати, да је она законито радила. Ларме које г. Пајић подиже против општине неби било, да је и он уврћен у бираче, а то је најбоље посведочио са својим телеграмом на генерал-команду. Ми се не

чудимо толико њему, јер знамо да он немари за српство, за цркву и школу, јер онај човек који је ишао у Турке, који и данашњим даном не иде никад у цркву, који се никад не причешћује, тај се заиста не може Србином звати и ми њега лепо молимо, да ако има вољу правити неред, нека за то бирцуз изабере, где је окукао, а не школску дворану. Но ми се чудимо г. мајору Пери Јовановићу, да се он дао од њега завести и да се с њиме здружи. — Зар он мисли да је тиме, што се у 1848. показао јупачан, све и сва за свој народ учинио? Зар и он да се нађе међу онима, који хоће силом да увлачи ону власт, која по закону нема утицати на наше црквене ствари. Заиста, то се од њега неби надали!

О г. К. А. Петровићу не чудимо се што је пристао уз Пајића, јер знамо, да је његов план тај, да се овде не избере нова црквена општина, како неби ни грчки фонд дошао у српске руке.

Г. пароху Савићу и још неким који се како на одборски закључак тако исто и на општинеки подписаше, велимо: ко се боји врабаца нек не сеје проје. Шта значи један пут овако други пут онако говорити. Види се каква им је сталност.

Да још неколико речи, нашем грађанству проговоримо. Земунци, ви сте досад могли видети, које вера, а ко је невера, ко иде законитим путем а ко странпутицом. Чувајте се да непоклизнете и да се неповађате за оним људима, који досад у толико прилика показаше, да им нележи напредак нашег народа на срцу. Незнате ви још шта хоћеју наше лармације и демагоги да учине! Но ми се надамо, да ће Земунци знати како им се треба владати. Немојте само своју личну намеру пред очима имати, већ оно радите што иде на корист српства. Погледајте само какав је досадашњи живот тих људи, који хоћеју неке вође да буду, па ћете се уверити, да немисле добро.“

(Општинско веће 9. Децембра. Наставак.)

Општинар госп. Волџ саже се са г. Јованом Д. Јовановићем, да се само пијаце чисте о јавном тронку иначе сваки пред својом кућом, одкуд ће кола ђубре о тронку вароши одвести. Јер није право, вели, да горњоварошани и француски приносе тронак за чишћење дољоварошких улица. Г. Волџа побје општинар г. Кеглић рекавши, да баш ти и праве највише ђубре по дољој вароши са својим кољима, којих сваки дан неколико стотина долазе у варош.

Г. Градоначелник је тог мњења, да се ради чишћења варош подели на четири кварта, па у сваком кварту да се повери тај посао другом лицу.

Пошто је општинар г. Илкић рекао, да није право да сваки пред својом кућом сам да чисти, а уз то још да плаћа за чишћење пијаце и т. д., повове г. Ђенерал општинаре на гласање тим речима: „Који је за то, да сваки пред својом кућом чисти, нека устане. Само је неколицина њих томе одаввала, већина је била за то, да се чишћење да опет под закуп, но да се за сад тај предмет одложи. Тако би и закључено, а г. Ђенерал рече, да би добро било, кад би се тај предмет и у „Зем. Гласнику“ у претрес увео. На то ће други варошки претставник г. Борђе Ј. Солар рећи, да би то добра прилика била и за онога подлог денунцијанта; он би ту своје мњење најбоље разлагати могао. Критиковати једну ствар, рече, лако је, али пронаћи сретство, да се поправи, то је тешко.

Сад је дошло на ред већање о пословном реду за општинско веће, који је немачки написао сам г. Градоначелник. То је доста опширан елаборат од 52 параграфа. Г. Ђенерал сам га је прочитао тачку по тачку. На то се избере одбор, који ће га испитати и општини извештај о њему поднети. Чланови одбора јесу: г. Пајић, Савић, др. Милановић, Илкић и Волџ.

Поводом бивших знатних дефицита у панчевачкој благајни мађистратској, и што по садањем устројству поглавито су за касе одговорни градоначелници и варошки управитељи, а то им силни њихови други послови потпуно не допуштају, то виша власт наређује, да се заведе код мађистрата сталне и одговорне комисије. С тога је и општинско веће повзато да о томе своје мњење исказе. У Палчеву, рече г. Извештач, завешће се формално пореско надлежатељство, са једним благајником, контролором и писаром, што овде из финансијског узрока бити не може. Општина нека закључи, да буду у тој сталној одговорној комисији и неколико општинара, или какав други начин.

Г. Ђенерал рече, да та комисија већ постоји, колико му је познато. Вар. управитељ г. Карл на то ће приметити, да је то само од чести тако, јер одговорност за новце има градоначелник и варошки управитељ, а ови нити сами наплаћују порез нити могу то због другог посла да чине. И госп. Пајић признаје, да је тешка ствар, за ту рад одговарати. Сад, вели, имамо поштене чиновнике, но ваља нам се за будућност побринути, јер можно је да нећемо увек таквих имати. Г. варошки помоћник Орел нацрта укратко досадању манипулацију пореску са свима недостацима својима, и рече потом, да је пројект написао, како да се по његовом мњењу та служба одсад устроји. Рекавши то моли да му се дозволи његов пројект да прочита, што му се дозволи. (Ми смо у 7. бр. „Гласн.“ тај пројект саопштили читаоцима. У.)

— Одбор, који приређује Светосавску беседу, издаје позивнице госпођама и госпођицама и моли за прилоге сходне за изигравање лутријом, која ће се држати и ове године на реченој беседи. Познато је, да је целъ светосавске беседе просветна, и већ с тога пуни смо наде, да ће се племените госпође и госпођице наше лено одавзвати позиву одборовом с леним прилозима, као што ће и остала публика куповањем сређака потпомагати целъ. Ми ћемо у своје време предати рачун јавности, као што ћемо имена приложника захвално обнародовати.

(Задружно.) У Недељу 22. Децембра држала је немачка земунска певачка задруга у своме сталну ванредни главни збор, на коме даде г. Јами оставку на звање задружног председника. Избор

новог председника није се могло предузети с тога, што је уставом прописано, да је хороуправитељ уједно и претседник. Закључено је, да се устав у том смислу измени, и тога ради наименован је одбор од три члана. Решени су том приликом још и неки други предмети мање важни.

— Овдашња стрелачка задруга закључила је да да игрању у дворани код „златног анђела.“ Веселја, што ова задруга приређује, обично су одлична. То се ове године још више очекивати може, што је дворана код „анђела“ много вгоднија за такво што него локал стрелачке задруге.

— Из суседног Баната добили смо овај допис: „Населбине у банатском риту започеле су. Од свих села која ће се населити једно само село Бугара у хомољичком и једно Мађара у опавачком риту долази. Остала су сва села немачка. Рудолфсгнад већ је задолмљен, и на лањској води одржао се. Ове су јесени још три педи насип уздигли. Они су толико хране на усејаној у риту земљи добили, да су једва оврли. Преко 20 мерова хране давао им је ланац. Не може човек да се начуди духу предузећа и издржања ових населбинаца! Очима смо нашим гледали како су ови људи у Гизелахајму, на четврт сата од Борче радњу своју издирали. На мочарном кишном јесењем времену у колебама од корова и с тиме покривеним, радили су они неуморно. Ништа их, ни големо предузеће, ни планња од воде не може одвратити од њихове намере. Истина је, да су заслуге српске приосвајању ових земаља од Турака, велике — али ако овима насељеницима за руком испадне, да банатски рит задолме: неће мања заслуга и њима у чест пасти. Она грдна пустош од Перлеза па до Базијаша, где су досад трека, рогоз и сита растели, претвориће се у обделано и цветно поље. Каква би за Србе била корист, да су се сами ове радње примили и да нису упустили другом њихову крвљу задобивену земљу! Но увек је тако код нас, да се после учињег дела кајемо.“ Б.

— Из Београда нам пише наш дописник ово: „Од како дође г. Д. Матић за министра просвете, опажа се у нас велика живост у раду за просвету народну. Он је издао већ неколико расписа, с којима наређује, да се свуда заведе недељне школе, позива свештенике, учитеље и свакога родољуба, да припомогне развијање душевне снаге нашег народа. Глас његов неостаде без одјека, јер до сада већ на више места установише недељне школе, а биће тако за мало по целој Србији. Пријемели се на томе са истом патриотском

ревношћу, као што је побуда г. министра и оних, чију је жељу погодио, тај рад неће бити за цело без успеха. Тако исто започели су се у Србији и учитељски састанци, где ће се лепо моћи потреба школе сазнати и свака празнина узајамним договором и радом попунити. Такој се појави можемо само радовати. Овде ћу вам још и то поменути, како код нас овде у Београду има пуне приватних школа. Такве школе држе ретко лица са способношћу, а поред тога смештена су у собама, које угушују здравље деци. Против тога чуо се глас у „Јединству“, јер поред свега онога зна, ту се још деца уче сваком, само не ономе, што би их спремило да буду ваљање Српкиње. И министар просвете је одмах на то затворио такву једну школу. — Још вам могу једну мени новост саопштити. Наредбом министра финансије укинута је ђумручина, која је постојала за књиге, и то и за оне, које се извозе и за оне које се увозе у Србију. Тиме је добивено то, што ће тако књига јестинија бити, а друго, што ће се и књижевској трговини олакшати. Заиста је смешно било, што се ударао досад намет на књиге, од којега је држава не знатну корист имала а овамо се спречало једно од првих и најјачих средстава за подизање и ширење просвете у народу. — Биће вредно да вам споменем чланак у „Србији“ о Србама дошљацима од Жујевића, који је изазвао велико негодовање. И кад се замислимо и јесте чудно, што је довело г. Ж. на ту тему. Онога мреког гледања на Србе дошљаке нема више у нашем народу, бар не онако, ко што је било, а кад би га било, зар ће се с таквим потсећањем утамани за чим треба да тежимо, и зар је умесно данас пребацити, кад непријатељи једва чекају.

— Од Фебруара наша земаљска власт имаће седиште своје у Варадину. То смо јавили читаоцима још пре, а сад додајемо, да се од петнаест дана вуку из Темишвара у Варадин аркивски и други актови.

— Бан хрватски барон Раух држао је пре неки дан у Загребу банску конференцију и том је приликом јавио, који су чланови одбора једнаесторице. Та су лица: Боговић, Цар, Кипаћ, Крестић, Михалић, Прица, Шулек, Стојановић, Врбанчић, Златаровић и Жувић. Претседник је одбора Боговић, а перовођа Прица. Овај одбор има налог, да изради ав-

тономну земаљску организацију. — На римско ново лето умро је у Загребу познати униониста каноник Петровић, који је ту скоро од Папе наименован био за заступника кардинала Хаулика, који је оболео.

— У Мађарској почеше агитације странака због избора посланика за идући сабор, који ће се месеца Априла у Пешти састати. Особиту живост показује опозиција на својим састанцима ради избора. И сам Лауш Кошут опет је писмо једно написао, у коме напада досадашњу саборску већину, препоручујући политику крајње левице. Но није ни владина сустала; она ради живо око своје организације. Изгледу су, да ће опет владина странка добити мајоритет.

— У државном већу бечкоме питаше министре, да ли се што ради у обзиру Далмације да ова краљевина остаје код преколитванске државе, а не као што народна странка хоће, да се сједини с Хрватском.

— Из Сарајева нам јављају ово: Одкад је Босна потпала под турско господарство још ни један турски везир није толико становао у тој земљи као што Валија Осман-Шериф-паша. Девета је година, одкад је овде, но сад биће измењен, јер као што чујем, постаће босанским везиром Омер-паша везир скадарски, а Осман-паша постаће Валијом Дунавилајета у Рушчуку. То је доказ, да је Порта задовољна са нашим губернатором, јер Бугарска је најважнији вилајет царства.

— Из Трнова у Бугарској пишу бугарском листу „Народност“, да се усташки вођа Хаџи-Димитрије појавио око Риљске планине са знатним бројем устаника, око 650 одабраних јунака. Турска влада страхујући за стратегичну тачку град Гоирово близу Балкана послала је тамо до 1300 војника да заузму ту тачку.

— Конференција ради Турско-грчке размирице требало је јуче у Суботу да се састане у Паризу. Осим великих сила, које потписаше 1856. париски уговор, биће и Грчка својим послаником заступљена на реченој конференцији

— Званичним француским новинама променуше досадашњи наслов „Монитор“, који носише више од седамдесет година. Од нове године

оне носе наслов: „Званични орган дневник француског царства.“

— На бадњидан и први и други дан божића позатворено је у Цариграду око хиљаду особа највише Турака, међу којима се налазе и многи великаши па и сам престолонаследник Мурат-ефендија, синовац султанов и син Абдул-Меџида. Открили су заверу против живота Абдул-Азиса. Ова нам је вест јављена са приватне стране.

— Из Атине јављају, да је тамо дошло до 2000 својеволјника из Турске, да с Грцима заједно војују. Северна Америка даје Грцима четири милиона долара под зајам без интереса, за које ће се новце оружја набавити.

— У Шпанији појављују се сваки час нови немири. Тек што је свладан устанак у Кадиксу, такав се на ново појави у Севили и другим андалуским местима, но мањевише свуда положише усташки оружје владиној војсци, често и пред бојом. У северним пиренејским провинцијама појављују се наоружане чете карлистичке (бурбонске), но и оне буду одмах растеране. Најјача је републиканска партија по варошима, а монархична по провинцијама.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч, 28. Децембра. (Телеграм.) Банатска шеница у Бечу 86/89-фунт. 4.65, 87/89-фунт. 4.70; столно-београдска шеница у Бечу 87/89-фунт. 4.45; мархелска шеница у Бечу 88½-фунт. 4.80. Ражи у Бечу: Словачка 80-фунт. 3.60. Јечам у Бечу: словачки 70-фунт. 3.20, 71-фунт. 3.40. Мађарска зоб (транзито) у Бечу 43-фунт. 1.80, 48-фунт. 2.04. Промета беше у шеници 40.000 мерова.

Стање воде Саве.

Код Земуна:

У Четвртак 26. Децембра: 11 ст. 5 пал. над нул. Суво.
„ Петак 27. Децембра: 11 ст. 6 пал. над нул. Мутно.
„ Суботу 28. Децембра: 11 ст. 5 пал. над нул. Суво.

Код Митровице:

У Четвртак 26. Децембра: 11 ст. 9 пал. над нул. Суво.
„ Петак 27. Децембра: 11 ст. 6 пал. над нул. Кипов.
„ Суботу 28. Децембра: 11 ст. 1 пал. над нул. Суво.

Код Сиска:

У Четвртак 26. Децембра: 14 ст. 10 пал. над нул. Мутно.
„ Петак 27. Децембра: 13 ст. 0 пал. над нул. Мутно.
„ Суботу 27. Децембра: 11 ст. 5 пал. над нул. Мутно.

Њ **Земун**, 29. Децембра. Устав наше штедионице прописује, да се преглед годишње радње јавности преда. Главни тај преглед већ је састављен и поднеће се главној скупштини акционара, која ће бити 19. (31.) Јануара о г. Имадосмо прилике да видимо годишњи тај рачун и до-

иста радујемо се, што можемо јавити да смо са првогодишњом радњом овога нашега завода посве задовољни. Следећи бројеви, што вадисмо из реченог прегледа, хоћемо да изложимо читаоцима ради доказа наших речи.

Код штедионице уложено је ове године.

Капитал	Ф.	101331.04
Повраћено је уложницама	"	26714.69
Остало је дакле	Ф.	74616.35
Кад се додаје у главицу обраћен интерес од	"	1868.44
То је сав капитал	Ф.	76484.79

е којим за сад наша штедионица располаже.

То показује, да је тај наш завод већ у првој години свога постанка утемељен и да је лепо поверење стекао код публике при свем том, што му је власт доста сметала оним својим решењем, по коме се нашој штедионици више од 500 форината из једне пуиларна масе не може дати.

И са резултатом радње можемо задовољни бити, јер биланција дохотка показује цифру од Ф. 4693.67, а расхода 4576.58, дакле 117 фор. 9 новчића је већи приход него ли расход. Кад се узму у обзир, ванредни трошкови као и тешкоће, који су увек скопчани с почетком макоје год радње, то зацело можемо се таквим резултатом задовољити.

Као што рекосмо преглед целе радње обнародоваће се путем штампе, те нећемо том приликом ни ми пропустити, да је у целости не саопштавамо нашим читаоцима. За сад само још толико, да биланција штедионице показује активндет од 96601 Ф. 88 н, а пасивност 96484.70.

Ови бројеви гарантују опстанак земунској штедионици, што се од чести захвалити има труду ваљане њезине управе. Не сумњамо, да неће главна скупштина у том погледу изрећи г.г. А. Д. Јовановићу, Димитрију Биалу и Звержини своју за-

хвалност, што су ова господа толиког пожртвовања показали око унапређења овога нашега младога завода. Том приликом хоћемо да приметимо, да штедионички стан није довољног простора, да се ту држи главна скупштина. Мађистратека дворана много би удеснија била за тај састанак.

О трговини слабо вам могу што особеног јавити. Празници и нису време за рад, у које се баш нимало материјала показује за трговачког извештача. Ипак ћу коју прословити о кукурузу, с којим се од неког времена покренула радња и то одкад га трговци плаћају по 4 форинте. По овој цени продуценти дају робу, у Купинову и по 3.60 до 80 због рђавог пута, који им смета доносити га на места, што су ближе вароши. По ту цену и Новопазовчани дају кукуруз, те се и тамо отворила живља радња.

Познато је и јављено у овом листу, да се наш свет полакоумио на крунење кукуруза, које има и рђуву своју страну, јер је кукуруз највише изложен квару, што лако бити може ако трговци престају куповати кроз неко време. Свет се лакоумио на то с тога, што му остану чокови, и што добије нешто мало и на мери. Кукуруз се најлакше ужежи, особито кад нема ветрова, као што је садашње време у нас.

И ако сељаци сада доста довозе кукуруза, то они ипак задрже за своју домаћу потребу знатне количине. Јер у Подлужију нема куће, која неби имала својих 40 - 50 комада прасаца, бољи пак газде имају и до 140 - 150 комада. Зато сада непродају радо јечам, јер га потребују за храну марви. Са јечмом и кукурузом донакнади ће оно, што је ту жир са свим слабо родио.

Био сам ту скоро у једном селу, близу Саве и видео сам, како наши сељаци сванга доста имају, само што не уреду да уживају изобиљност њихову. У том селу осим цркве само су две куће с тврдог материјала, остале саме су набој.

Зашто се ти људи не поучавају, да пеку цигље, кад им је све, што за то устребују тако рећи пред носом. Уз власт и свештенство скривимо највише трговце у селима тако зване грке, јер су и они позвани, да предњаче у опште корисним пословима, и да поучавају у томе прост свет, од кога они живе и обогате се. Са свим је то рђаво мњење кад они мисле, да што су сељаци простији, тим је боље по њихову трговину.

Из Панчева нам јављају, како се тамо трговци туже на подунавско друштво, што је без икакве нужде обуставило пловидбу путничких лађа на Сави. Тим поступком оно је лишило публику сваког саобраштаја са Сиском, а како су тесно скопчани трговачки интереси панчевачке пијаце са сисачком, то је сваком познато.

Земун. (Званично). У Обрежи, селу варадинске пуковније, купиновачке куманије издаваће се 6. Јануара и. г. тамошњи општински амбар под закуп. Дражба ће бити тога дана код куманије у Купинову.

— У Шимановци, селу варадинске пуковније, шимановачке куманије издаваће се 5. Јануара и. г. 250 јутара пашњака под закуп. Дражба ће бити тога дана код тамошње куманије.

Сисак, 23. Децембра. (А. Г.) Ово благо време, које већ више недеља траје, и што је стање воде Саве са свим повољно, допуштају, што непрестано велике количине хране долазе на овдашњу пијацу, а напротив пролазак је са свим слаб, једно што још трају празници, друго жељезница не прима робу за пошилање. Од знатног је улива и то, што дукати опет почеше падати, па и из Енглеске јављају за падање хране.

Ти су узроци што нису ни овде цене чврсте, и прошле недеље ове су биле при следећем промету:

Шенице:	3800 мерова тиске 82-фунт. по 3.62	
	2400 мерова банат. 83-фунт. по 3.70	
	2800 мерова тиске 85-фунт. по 4.20—30	
	1700 мерова тиске 85/86-фун. „ 4.40.	
3/4жита банатска	500 мерова 80-фунт. по 3.05	
Наполице банатске	600 мерова 79-фун. по 3.—	
сремске	500 мерова 75-фун. по 2.60	
Кукуруза хрват. нов.	500 мерова 84 ф. по 2.35	
банат. „	500 мер. 83/4 ф. по 2.46	
Зоб босанске	3000 центи по 3.32—40	100 бечк.
српске	1500 „ по 3.55	фунти.

За јечам нико и не пита, а кукурузу мисле, да ће цена још ниже бити особито за рокове.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	23.	24.	25.	26.	27.	28.
	Д е к е м б р а.					
Дукат цесарски	5.64	5.65	— —	5.67½	5.68½	5.68½
Сребро	116.25	116.75	— —	117.25	117.65	117.75
5% металици	60.—	60.40	— —	61.40	61.40	61.—
Ови с кам. мај—новем	60.50	61.40	— —	61.40	61.40	65.50
5% народни вајам	65.40	66.—	— —	66.—	65.90	65.50
Акције народне банке	682.—	680.—	— —	684.—	684.—	684.—
„ кред. завода	253.20	252.20	— —	254.—	255.80	252.50
Ловови 1860. године	93.80	93.50	— —	93.20	93.60	93.—
Лондон	118.70	119.—	— —	119.80	119.75	119.90

Пловидба местне лађе до 21. Јанура.

Из Земуна у Београд, у 8 сахата у јутру.
 Из Београда у Земун, у 8 и по сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 9 сахата у јутру.
 Из Панчева у Београд и Земун, у 12 сахата у подне.
 Из Земуна у Београд, у 3 сахата после подне.
 Из Београда у Земун, у 3 и по сахата после подне.

Руна на рукаву.

(По Чоке-у)

(Наставак.)

Миливој је са својим стањем тако задовољан био, да је господину банкеру једно писмо пуно највеће благодарности писао. „Ја никакву бољу судбу на свету не желим,“ писаше он, „него ова што је. Ја сам врло сретан; јер сте ме у тако положај довели где само добра чинити могу. А то ће и бити, само док се с мојим делокругом мало изближе упознам. Овде су људи подивљачени, као и њива што им је занемарена. Колико још необрађених имаде! Али ја се ипак надам да ћу господина Иванића потпуно задовољити моћи.“

Но на скоро се други лист окрене и Миливој се не осећаше више тако сретан. Госпођа Божићка преповеди му да имаде једну ћерку, коју сваки дан из суседне вароши очекује. Миливој мишљаше, ако је ћерка као и мајка то ми заиста мој план и начин досадањег живота покварити не ће. Али као што је већ речено лист се сасвим други окрене.

Једног вечера врати се он из шуме кући, где је парче земље имао да премери. Успут сретну га нека кола, у којима две женскиње седише. Њему се учини као да су из господинове куће ишли и у варош се натраг враћале. Али кад у собу где се обично јело униће, угледа осим госпође Божићке и надзорника још једно младо смеђе девојче око -17 година са њежним цртама и погледом. — Па кад то виде мораде јој се и нехотице поклонити. Ова лепа туђинка нешто поруменивши одпоздрави га. А госпођа Божићка привати: „Ово је моја ћерка Емилија“.

Миливој у тренутку том заборава на измерену земљу и на шуму, о чему је надзорнику много којешта рећи имао, шта више и новој укућанки је заборавао коју лепу рећи, кад га ова с пуном њежношћу ословила. — При столу, где је обично говорљив, отворен и шалив бивао, сад остане сасвим дрвен и ваздан ћуташе. То је тако изгледало као да је у тој девојци бесан дух за њега дисао, као да је, ако смем рећи, уплашен и устрављен био.

Он се сам чудио, како му та страна Милева толико поштовање спрема ње ули. Он то није допустити могао; тео се охрабрити и у разговор се с њоме упустити, као и с другим за столом. Али кад би

га девојче са својим загаситим очима погледало, кад би му што одговорила гласом, који му је свуду шу потресао — онда му се учини као да му је ко најгрознију тајну издао, као да га сви изневерише.

Преко обичаја овог вечера се дили су дуго при вечери и то у не баш најпријатнијем разговору. Кад се Миливој сам у својој соби нашао, на сваком му је дувару трептила слика ове нове укућанке. Он махаше главом и мишљаше: „С овим се девојчетом не може живети!“ — Кад је у постељу легао и очи склопио, сто пута му је сјајније трептила ова дражесна слика, него у по дана.

У јутру пре је помислио на Емилију, него на даље премеравање земље. Али је и морао то чинити: јер је чуо харфу, нуз коју је Милева тако умиљато певала. Срце му на то нагло куцати стане. Он опет махаше главом и говораше у себи: „Та душе ми моје, с овом се девојком никако живети не може!“ па затим оде у поље а ништа ни до ручковао није.

Свештеник и општина.

Кад се човек на највеће зло навикне, зашто се неби и на добро навикао? — Али Миливој се ни за неколко недеља на Милеву није могао навикнути; јер је врло чудновато било, што она ни један дан једнако не изгледаше, но сваки се час мењала. Он је са свима у кући пријатан и поверљив био, и сви су за њим погинули. Али с Милевом није никад такни могао да буде, покрај све њене живости и ваздан ведрога лица. Но испрва не беше така; она је пред њим још туђинка била, као и првих дана. С њоме се је радо забављао, јер беше пуна духа, природна без икакве себичности и кичошага. Шта више кадгод би се с њоме у диван упуштао, чинило би му се као да са неким надземним бићем говори, које није из овога света. Она је са сваким престајала, свакога је пријатно предустретала и од свију љубљена била — али с њиме је најмање говорила, а опет га је тако избегавала, као да јој једино то у души беше, да с њиме време проводи.

„Овде је мени страшно дуго време!“ мишљаше Миливој „Да је овај дерни Липовац којом срећом на другом крају света па да га никад ни видео нисам.“ Али никад није рекао: бар да она амо дошла није! И Бог зна које би благо жртвовао само да она из села не оде.

Колико се страшио дуга времена, опет му дуго време никад није било. Сви господари у околини гледајући покор шта се чини, сложе се да подигну школу и да учитеље позову. Миливој је гледао како би и овог свештеника одпустио, али то није могло тако лако ићи; па зато је мислио да ће се простаци и сами поправити. Но овај слуга божји оправљао је своју дужност добро, али и хрђаво. Он се мање старао за душе простака, него за најобичније и најмање ствари. А кад би му господин судац говорио о поправљењу младежи, о суровости људи и њиховом незнању, смешећи бранио и заклањао би свештеника њихово мишлење са ваздан примера из сопственог искуства. А идуће недеље викао би као бесомучан у цркви на оне, који с поправљањем света веру и закон упропашћују.

На свако изјашњење страшно је мрзио, где о божанству не беше спомена; увек се чувао да се зао не покаже, но да је као голуб питом, по покрај свега тога био је лукав као гуја.

Липовчани се у многим са својим свештеником слагаху. Њихова вероисповест састајала се више у страху од ђавола, него у љубави и поштовању Бога; јер су увек навикнути били на строге господаре, па чим се који добар покаже, а они га исмевају.

У кућевном и пољском газдовању владали су се као и стари њихови, за које су говорили да никад с таким газдовањем нису на главу падали, па им је добро било. Сиротиња је свуда владала по кућама, у самом ђубрету проводили су дане о сувом лебу и поред своје подрапане и јадне деце. Пиће им најрадије ракија беше. Спроћу странаца неуљудни и варалице; спрам свештеника улизице; пред укућанима господаре куће по прашини се вуку, а између себе пакосни, потворљиви, горди и сурови. — Е такав им је њихов живот био.

Руна на рукаву.

Миливој је с овим љубазним пародом знао као што ваља поступати. Кад их је једну десетину због преступка неког уапсио, друге опет поштено испрашио, одма су га за најпоштенија човека сматрати почели.

Сад, кад су му већ због ове мудрости његове и поверење указивати почели, врло му је лако ишло да свако добро у њима пробуди. Он је па то ишао да људе у ред и до доброг стања доведе, јер сви

без разлике изгледали су као про-
сијаци, до коже подерани. Овде је
помислио на онај начин васпитања,
с којим је њега његов добри поо-
чим Марић васпитивао, на препе-
ветку о оном старом господину и
о рупи на рукаву.

До једне шваље у селу баш ни
једна паоркиња у целом месту ни
иглу није знала држати. А што ма-
тере разумевале нису, ћерке ни то-
лико. Ако се на новој хаљини ру-
лица каква начини, то никакав терет
не беше, да се сасвим не развали,
јер се увек касно у помоћ притицало,
те тако хаљина за час остари. Та
неизлечима болест била је узрок
сваке нечистоте у домаћем животу,
а нечистота је увек своје обичне
посљедице за собом повлачила, као
сваковрсне болештине. — У из-
дрпаном руву свагда се пре може
свака непристојност, гадно понаша-
ње и многа бездеља опростити. Та
рупа на рукаву је хиљадама грубо-
сти, гнусним речима и делима узрок,
и води којекаквим страстима, које
се ни троструком лармом сиротог
званичника из села истребити не
могу. Као што су женскиње из ви-
шег сталеза кадре ублажити и
утишати сурове обичаје, тако и у
селу мора се поправљење с женски-
њама почети; јер друкчије сав труд
је узалуд.

То је Миливој имао пред очима.
Први посао му је дакле био радену
школу за одрасле девојке да уста-
нови. Али се шваља устезала да
своју вештину у тако простом кру-
гу показује. Па и попадаја се тужила
на кратко време, да се тог посла
зато ни латити не може, и ако је
часни свештеник мисао господина
судца високо ценио. Идуће недеље
имали су простаци опет срећу чути
једну предикту о поноситости људ-
ској и о онима, који младеж с таш-
тином светском трују и кваре.

Радена школа.

Миливој открије ову своју пле-
мениту намеру при ручку. Милева
као и увек кад он говораше, нај-
пажљивије је слушала и најватреније
одобравала је његове речи. Она га
замоли да јој допусти да сама учи-
тељка буде. Госпођа Божићка то је
и очекивала.

„Једино са швом,“ говораше јој
мати, „још није све учињено. Ти
знаш да наше сељакиње нити што
у врту посадити, нит скувати што-
год знају. Зато да одпустимо наше
куварице, па њих за такове да узме-
мо; па ћу ја у врту њихова учи-
тељка бити. А сав овај посао ићиће

врло лако: малене награде, као је-
дан сламњи шешир, нова капа, по-
будиће у њима ревност и бољи уку-
с у ношњи, но мало ће бити и таш-
тине. Али без таштине женске, чо-
век би морао животињом постати.
Љубав лепоте је прво семе величи-
не људске, које истина као дивље
проклија, али га после све човеч-
нијим чини. Штедња је добра, али ни-
је све добро и лепо, лепотом жен-
ском ће се срце људско најпре по-
вратити и поправити.“

Госпођа Божићка говораше и о
другим стварима с урођеном јој
живости. Миливој је плашљиво по-
гледао на Милеву. Да га је једаред
само погледала, из сваке би му цр-
те читати могла, да материну сваку
реч одобрава. Али ветрењасто де-
војче врло је мало што из ових
речи чула; јер је непрестано над-
зорника задиркивала; но с Миливо-
јем то никад чинила није. Надзорник
јој се нешто љубазнији чињаше.
При шетњи је увек с њиме под ру-
ку ишла, а Миливој је обично с
матером ишао.

Школа за кување. Шваље и пре-
сађивање тако се установи. Кад су
просте девојке за црвене шепуте,
сламње шешире и нове прегаче чу-
ле, све су се надметале, која ће се
боље и вреднија показати. — Де-
војке су шиле а дечаци учили, те
је тако све у најбољем реду ишло.

Само с Миливојем није све у ре-
ду било. Кад су девојке се мало
поправиле, он једну велику рупу
на рукаву задобије, којој никако
лека не знађаше наћи. Канда би
најбоље било да код Милеве у шко-
лу пође, где се шило и радило, па
од ње да он научи, што још
није знао.

Он живо осећаше да је милеви-
но присуство сав узрок његовог
неспокојства незадовољства. Више
пута је сам испитивао како би се
том злу доскочити могло.

Страшно га је његова слабост
једила спрам девојчиног високог и
чудноватог понашања, и његова са-
мовоља и несташлук доста га је
муке стајао, што се са сваким ра-
до пристајала, само се њега клони-
ла. Кад је он при најбољем ћефу
бивао, она се озбиљна показиваше
и гледала га је као да га сад први
пут види. А је ли он озбиљан, она
је весела и преко мере била. Ако
би се кад догодило да се с њиме
шета, свега ако је целе шетње три
речи с њиме проговорила; а са сви-
ма осталим била је преко мере раз-
говорна. Зиме се је често и фоте
играло. Наравно да се ту по пра-

старом обичају и љубити морало.
Миливој по пресуди свију лепотица
био је проглашен за лепог човека,
па кадгод је требало да се с по-
љупцем која фота откупи, свагда су
њега за помогача позивали; само га
Милева никад позвати није хтела.

Неслога.

Тако се у свакој маленкости и
важнијим тренутцима откривало ми-
левино избегавање. Миливојева је
љубав расла а с љубави и борба с
неисказаном страсти. Он се више
равнодушан чињаше него што у са-
мој ствари беше. Он је мислио да
за каквог се човек издаје, да ће на-
послетку онакав и постати. —

Овај млади човек клонио се
Милеве, што је боље могао. Ређе
је у друштво пристајао, а књиге
већу дражест за њега стекоше. Он
је удвајао свој труд о поправљењу
људи на овом добру. Водио је про-
цес место Ивановићевих адвоката;
доста да је све оно чинио, само да
опет у свој стари положај ступи,
али је своју цел тек у полу постигао.

Милева је канда опајала њего-
во избегавање, али је опет зато
била онака иста пријатна, но оту-
ђена. Она и њена мати — чим про-
леће дође — смерали су на пут у
неку главну варош. Милева је о
томе с највећом ватром говорила,
а Миливој с неким задовољством.
Једном стигне неко писмо на госпо-
ђу Божићку. Још тог истог дана
било је све спремно, а сутра дан
већ су на путу били.

„Па зар вам се тако лако ра-
стати, љубазна Милево с овим мир-
ним сеоцем?“ упита је Миливој.

„Мени је,“ одговори му ова,
„свако село једнако.“

„То вам верујем, заиста да се
не ћете потрудити да нас кадгод бар
споменете.“

„О то немојте у збиљи говорити.
Мога цвећа и школе ми је заиста
врло жао; али шта су четир неде-
ље? Ја ћу мојим ученицима које за
то време најприлежније буде обе-
ћати лепих ствари, па ће све до-
бро бити.“ (Наставиће се.)

Мисли о праву и дужности црквене општине.

Од Димитрија Ореља.

У 7. броју „Гласника“ под „ж —“
саопштен је закључак овдашње цр-
квене општине, по ком се са обзи-
ром на § 13. потврђених саборских
закључења од права бирања нове

црквене општине искључују не само оне особе, које су у истом параграфу означене, него још и они православне вере становници, који не плаћају ништа у име општинског приреза и свештеничког бира; даље, који немају на своје име никаквог имања преписатог а чије жене плаћају општински прирез и свештенички бир. Те тако се сви ови искључени увретише оним члановима, који или не одговореше својој досадањој дужности, или су због каквог злочинства себе изборног права недостојним учинили.

Тај закључак с тим се мотивује, што је општина држала, да прво иду дужности, па тек после права.

Нек се не замери, што ја о тој за нас Србе преважној ствари друкчије мислим, јер — почем сам овде већ издавна одомаћен и редовним општинским прирезом и свештеничким биром оптерећен, те тако не спадам у ред оних, који су горе наведеним закључком изборног права лишени — неможе ми се рећи, да своје личне цели пред очима имам, у толико мање, што при свем имајућем праву бирања опет по постојећој норми дужност црквеног општинара, а на име одборника неби могао примити док сам као чиновник у активној служби. Ту дакле ништа друго у виду немам, но општу корист, коју ћемо тек онда постићи моћи, кад избегавајући сва лична подметања и нападања једни другим своје мисли објективно саопштили будемо.

Држећи се лођике ја би рекао, да право не произлази тек из постојеће дужности, него да је по природи једно с другим свезано, и тако обадвоје у један и исти мах постоје и престаје. Овде се дакле само по себи намеће питање:

Прво, може ли закон, који тек почетком 1869. године у живот ступа, односити се на права и дужности прошлог времена у оној општинности, у којој црквена општина свој закључак донесе?

Друго, шта треба овде чинити, где закон не прописује изборна правила за прелазно стање?

На прво питање наћићемо одговор у општем грађанском закону, који у петом параграфу новим законима недопушта уплив на прошлост; — у шестом параграфу забрањује друкчије тумачење и дометање чега, што закон изречно у себи не задржи; — у осмом параграфу оставља право тумачења закона самом законодавцу.

На друго питање наћићемо одговор у параграфу 7. општег грађанског закона, који нас упућује, да се при избору црквене општине држимо сродног — дакле оног изборног закона, који нас руководи при изборима вашорког општинског заступништва, и по том би дакле овај последњи имао допућати недостатак изборног реда у новом црквено школском закону.

Но и здрав разум неће одобрити моћи, да један и исти закон за неки део православног грађанства одмах, а за неки тек временом и условно важити има. Чланови црквене општине назначени су под §§ 1. и 6, и њихове дужности под § 7. тако јасно, да њихово право и њихове дужности само се у толико крњити сме, у колико то исти закон под § 13. наређује. И кад дакле ни сад постојећа ни будућа црквена општина неће моћи, а због своје користи неће ни штети ослободити ни једног парохијана од плаћања за уздржавање цркве и школе, како ће моћи оне православне становнике лишити изборног права, којих се § 13. не тиче, и који би се у исти мах опростили дужности по параграфу 1411. општег грађанског закона, који овако гласи: „Rechte und Verbindlichkeiten stehen in einem solchen Zusammenhange, dass mit Erlöschung des Rechtes die Verbindlichkeit, und mit Erlöschung der letzteren das Recht aufgehoben wird.“ (Права и дужности тако су једно с другим свезани, да право са дужности а ова последња са правом заједно престаје.)

Што је до сад издржавање неколико учитеља и свештенства зависило од општинског приреза и парохијалног бира, то је такођер било скопчано са правом бирања црквено-школског заступништва, од кога су се могли искључити они, који су од плаћења ослобођени били, па опет нису били искључени при последњем јавном избору; а сад да се искључе, кад им нов закон намеће дужност плаћања особног, за издржавање свештенства са свии новог, а за православне становнике општег пореза, који са прирезом варошке општине и до сад постојавшим парохијалним биром никакве смеше имати неће, — то ми је тако исто не поњатно, као и искључење свију оних од изборног права, који немају на своје име никаквог имања преписатог а чије жене до сад плаћаше општински прирез и пар. бир,

те код који се дакле — новом закону са свим противно — предпоставља, да и одсад плаћати нећеду.*)

*) Овај чланак у последњем 8. броју није се могао уврстити у лист с тога, што није било за њ довољна простора, а због многих послова у штампарији не могосмо листу додаток дати. То као одговор г. писцу, на следеће писмо, с том примедбом, да ће се „Гласник“ увек оне странке држати, за коју му се види да је на законитом путу и уз то заступа напредњачка начела.

У Земуну, на туцидан 1868.

Г о с п о д и н е!

Ви ми обрековете, да ћете у Ваш „Гласник“ ставити мој допис под насловом „мисли о праву и о дужности у црквеној општини“ но на место свог изиће јуче у Вашем листу неко разјаснење по свој прилици од оне странке, која покрај свог ничије друго мњење не трпи, и која је умела овладати друге — па како видим — већ и Ваше новине.

Почем по мом овде у Земуну задобитом горком искуству за добро сам нашао, да недржим ни с једном од оних странки, које се међусобом свађају и њиховој свађи и освети немаре све и сва жртвовати: ту би заиста ствар прећутао, кад би у реченом разјаснењу што ново и себе убеђена нашао. Но ја ту видим неки маневар, с којим се затрпава толиким грађанима учињена неправда, јер она накнадно извишава министарска наредба, по којој се избор на посао сад постојећој општини поверава, у ствари је већ пре усвојена, него што је та нова наредба приспела, и тако дакле није о том реч, ко ће, но како треба удесити и извршити избор црквене општине?

Зато Вас молим, да или накнадно узмете мој први и овај предлежећи допис у Ваш поштовани лист, или да ми обадва натраг повратите, но пре свега да од моје стране поздравите ону господу, која због својих неколико противника изборног права лишине и она многобројна лица, којима по општинском, па и по самом новом закону то право припада, јер здрав разум никако не допушта, да се с њима без обзира на §§. 1. 6. и 7. новог закона онако поступа, као што § 13. за криминалите и оне прописује, који својој досад имавшој дужности не одговореше, — да ће тај њихов акат безпримерне у општинском животу интолеранције на сваки начин остати забележен у записнику земунских догдовштине. А што се мене тиче, који ћутањем немогу одобрити њихов поступањак, ја их заиста нећу узнемиравати у њиховом дигтаторском послу, и држим, да сам тим као православно Србин и пријатељ опште слоге мојој дужности задоста учинио. С поштовањем Димитрије Орелъ.

(П р и п о с л а т о.)

Је ли добар проповедник, који каже:

Да с' у миру, слоги живи —

А сам, ако прави немир, ваздан лаже;

Међу браћом огњем пири?“

Је ли добар проповедник, који учи:

Да се духан све не пуши —

А поваздан ако седи у крај гуши,

И с цигарим' дави, гуши?“

Је ли добар проповедник, који крич:

Што се много вина пије —

А он ако нема стида, људског жара,

Када суче све ракије?“

Је ли добар проповедник, који вели:

Чувajte се гадне певке —

А он ако чујени, пеује, свађу жели

И у цркви, и на пловке?“

Је ли добар проповедник, који виче:

Што се уз пост меса једе —

А на ражан ако видиш, да ватиче,

Средом, Петком, шунке с греде?“